

Bola to príležitosť, aká sa vyskytne len raz v živote, tvrdí o svojej novej funkcii Vincent OBSITNIK, nový americký veľvyslanec v Bratislave. Narodil sa v roku 1938 v Moravanoch na východnom Slovensku, do USA jeho rodina odišla, keď mal dva mesiace. Priblížiť sa Slovákom a slovenskej vláde tak, aby lepšie porozumeli americkej zahraničnej politike, aj to je jedným z cieľov, ktoré chce nový veľvyslanec Spojených štátov amerických v Slovenskej republike Vincent Obsitnik naplniť počas svojho pôsobenia na poste ambasádora. Otázky Parlamentného kuriéra pripravil Peter Zemaník.

Pôvodne som mal ísť do Slovinska – Slovensko som odmietnuť nemohol

Excelencia, bilaterálna spolupráca medzi Slovenskou republikou a Spojenými štátmi americkými sa z roka na rok zlepšuje. Čo považujete za najdôležitejšiu oblasť našej vzájomnej spolupráce?

Slovenská republika si výborne počína v ekonomickej oblasti. Posledných päť rokov prinieslo obrovské ekonomické zmeny na Slovensku a nevidím dôvod, aby v takomto rozvoji Slovensko nepokračovalo, naopak, má na to všetky predpoklady.

Americké podniky zareagovali veľmi pozitívne na vývoj na Slovensku a na jeho premenu na demokratický a trhovo orientovaný štát. Boli medzi prvými a preto aj medzi najúspešnejšími investormi, ktorí investovali predovšetkým na východnom Slovensku. Spomeniem len US Steel, spoločnosť ktorá vyrába valcovanú oceľ, a ktorá zamestnáva 15 000 ľudí a priniesla viac ako 800 miliónov dolárov na priamych investíciách na Slovensko. Ďalej Whirlpool, spoločnosť na výrobu domácich spotrebičov a synonymum domácnosti v USA, zamestnáva viac ako 1 200 ľudí a vlani vyrobila viac ako 2 milióny práčok. Getrag-Ford začal so svojou výrobou začiatkom roku 2007 a vytvoril viac ako 300 pracovných príležitostí. Táto inovatívna spoločnosť investovala 440 miliónov dolárov. Dodávateľ súčiastok pre automobilový priemysel, americká spoločnosť Lear, momentálne overuje podmienky a kapacity výrobných liniek a kompletizačných hál neďaleko Prešova a už teraz ponúka 450 pracovných príležitostí, pričom v blízkej budúcnosti plánuje zamestnať celkovo 1 100 ľudí. A dnes sa jej investície v tomto regióne pohybujú vo výške 100 miliónov dolárov. Firma Manitowoc, ktorá pôvodne sídli v štáte Wisconsin začne vyrábať žeriavy a zdvižné zariadenia vo Veľkom Šariši v polovici roku 2008 a vytvorí pritom viac ako 400 pracovných príležitostí s celkovou investíciou 22 miliónov dolárov, a takto by som mohol pokračovať ešte ďalej. A to nehovorím o investíciách, ktoré sa na Slovensko chystajú.

Ako sa vyvíjali celkové hodnoty nášho vzájomného obchodu a ekonomickej spolupráce?

Už som spomínal investície, ktoré hovoria samy o sebe. Ale ak to zrátame a povie-me vcelku, tak čísla znejú ešte presvedčivejšie. Je to doteraz viac ako 1,5 miliardy dolárov investícií a viac ako 18 000 pracovných príležitostí.

Samozrejme, že to je len suma priamych investícií, ale americkí investori sú známi tým, že neprinášajú len kapitál a priame pracovné miesta, ale s ich podnikaním súvisí nemálo subdodávateľov a tým aj rozvoj podpor-ných programov a dodávok, pochopiteľne s rozvojom pracovných príležitostí. Takáto forma podnikania prináša so sebou aj rozvoj osídlení, komunitných aktivít, rozvoj učňov-ského či odborného školstva pri výchove nevyhnutných odborníkov a takisto silné en-vironmentálne a ekologické aspekty ich čin-nosti.

Zdá sa, že cesta, po ktorej sa Slovensko vy-bralo, keď sa rozhodlo stať „Detroitom strednej Európy“ priniesla úspech. A zdá sa, že smeruje do dobrej ekonomickej bu-dúcnosti. Ale aké ambície majú americkí investori ešte na Slovensku?

Máte pravdu, že vaša krajina je známa predovšetkým vďaka automobilovému priemyslu, ale bezosporu sa Slovensko stalo vý-znamnou krajinou a centrom s vysokým po-tenciálom pre rozvoj inovatívnych technológií a odvetví s vysokou pridanou hodnotou hotových produktov. Je tu dobrý predpoklad na prilákanie sofistikovaných investícií do moderných technológií a služieb, ktoré s tým súvisia.

Ale určite je tu aj niekoľko výziev, ktorým musí Slovensko čeliť, ak chce pokračovať v nastolenom trende pri získavaní nových in-vestorov pre svoju ekonomiku. V prvom rade musí zachovať priaznivé podmienky pre rozvoj podnikania, teda tzv. podnika-teľské prostredie by sa nemalo oslabiť, pre-tože len tak sa podarí zachovať a udržať trva-lý nárast HDP. A americké veľvyslanectvo bude priaznivo podporovať rozvoj podnika-teľského prostredia a bude dbať o jeho zacho-vanie, aby tak podporilo prílev aj americké-ho kapitálu.

Aby ste dosiahli prílev nových investícií, a aby ste ich doslova pritiahli na Slovensko, vláda by mala garantovať veľmi rýchly roz-voj nevyhnutnej infraštruktúry, čo predstavu-je urýchlené dokončenie a sprejazdnenie diaľničného prepojenia západného a východ-ného Slovenska, a to aj preto, aby sa nerov-nomerný rozvoj vidieckych sídiel v porov-naní s rozvinutými centrami u vás, alebo v krajinách Európskej únie, čo najskôr vyro-vnal. Odhodlanie vašej vlády som zreteľne spozoroval len niekoľko mesiacov od môjho nástupu do tejto funkcie v Bratislave.

Napokon a v nie poslednom rade sa mu-sia aj študenti stredných odborných škôl a vy-sokých škôl čo najskôr prispôsobiť svojimi učebnými programami trendom v spoloč-nosti, tak aby študenti získali nevyhnutné vedomosti z najnovších priemyselných a technologických poznatkov, aby dokázali moderne manažovať podniky, aby získali podnikateľské zručnosti, ktoré ich predurčia k tomu, aby boli úspešní vo svojom podni-kaní. Ani v tomto odvetví sa totiž život vo svete nezastaví a nemožno zaspáť na vavrí-

noch. Z tohto pohľadu je nevyhnutné, aby predstavitelia odborného a vysokého školstva hľadali a pokračovali v dialógu s podnikateľ-skou sférou, s výrobnou sférou a rýchlo a pružne reagovali na jej potreby v kvalitnom vyučovanom procese.

Ako veľvyslanec USA sa počas svojho funkčného obdobia budem silno zasadzovať najmä o ďalší rozvoj už teraz veľmi dobrých americko-slovenských vzťahov a predovšet-kým o sprostredkovanie ďalšieho prílevu amerického investičného kapitálu na Slo-vensko. A okrem toho verím, že sa mi poda-rí sprostredkovať úspešné modely partner-stiev verejného a privátneho sektora pre-dovšetkým vo vzdelávaní a v sektore inova-čných high-tech technológií.

Jednou z neutíchajúcich tém našich bila-terálnych vzťahov, ktorá sa v týchto dňoch dostala ešte viac do popredia, je otázka ví-zového režimu medzi našimi krajinami. Objavilo sa nemálo odhadov, špekulácií i presných prognóz, kedy a či sa nám poda-rí odstrániť vízovú povinnosť. Ako vidíte tieto šance?

Musím povedať, že pokrok, ktorý Slo-venko dosiahlo na tejto ceste k odstráneniu ví-zovej povinnosti je povzbudivý. Jeho vý-sledkom je napríklad aj podpis memoranda o porozumení, ktoré podpísali 17. marca v USA minister vnútra SR SR Robert Kaliňák a americký minister pre vnútornú bezpečnosť Michael Chertoff. Táto dohoda symbolizuje a stelesňuje výsledky skvelej bezpečnostnej spolupráce, ktorú nám Slovensko poskytuje. Rád by som osobne videl pozitívny výsledok pri odstránení vízovej povinnosti pre Slo-venko, pretože táto krajina predstavuje ekono-micky úspešnú demokraciu a je dobrým partnerom pre USA. Spojené štáty si splnili svoju úlohu, keď Kongres prijal nový zákon v auguste minulého roka a tým umožnili fle-xibilný prístup do nášho vízového programu. Ak ktorákoľvek krajina splní základnú pod-mienku a počet zamietnutých víz klesne pod 10% ročne, môže sa stať súčasťou vízového programu, čo, samozrejme, platí aj pre Slo-venko. Veľmi dúfam a som presvedčený že

Slovensko toto kritérium na konci tohto roka splní, a že sa tak naplní najdôležitejšia pod-mienka pre odstránenie vízového režimu. Budeme tento proces pozorne sledovať, aby sme prípadnú dohodu mohli pripraviť a pod-písať čo najskôr.

Excelencia, vy osobne máte korene na Slo-vensku. Hneď po vašom príchode na Slo-vensko ste sa „rozcestovali“ po našej kra-jine. Aké sú vaše dojmy z nás, Slovákov? Ako vnímate situáciu v regiónoch Slo-ven-ska? Kde vidíte potenciál na ich ekonomic-ký rozvoj?

Slováci a Američania sú si veľmi podob-ní. Ako Slováci, tak aj Američania nadovšet-ko milujú svoju rodinu a užívajú si čas, keď môže byť rodina spolu. Oba národy pracujú veľmi tvrdo na tom, aby pripravili pre svoje rodiny úspešné podmienky na zlepšenie ži-vota predovšetkým kvalitným vzdelaním a profesnou orientáciou v živote. A som pre-svedčený, že rovnako dôležitú úlohu v ži-vote našich národov zohráva viera a úloha osudu v živote. Američania sú známi tým, že sa spoliehajú na svoje individuálne schopnos-ti presadiť sa v živote a schopnosťou presa-diť sa v každej situácii. Ako niekto, kto po-zorne sledoval vývoj na Slovensku od nado-budnutia samostatnosti, som potešený tým, ako dynamicky a suverénne a sebavedomo sa Slovensko a Slováci rozvíjajú. Aj individu-álne a aj vďaka odvážnym a revolučným ekono-mickým a politickým reformám, ktoré za-viedli v minulosti.

Teraz je veľmi dôležité, aby vzdelávací systém podporil iniciatívu a ekonomické smerovanie podnikateľského prostredia. Pre-tože Slovensko na druhej strane potrebuje pritiahnuť investorov z iných odvetví ekono-miky, ako len z ťažkého priemyslu. Som pre-svedčený, že vaša budúcnosť leží v high-tech technológiách ktoré si vyžadujú vysokok-valifikovaných a vzdelaných ľudí. Ak k tomu pridáte aj rozvoj cestnej a dopravnej infra-štruktúry, bezosporu prispějete k pozitívne-mu rozvoju regiónov východného a stredné-ho Slovenska, čo sa pozitívne odrzkadlí na rozvoji celej vašej krajiny.